

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—

za pol leta . K 42.—

za četrt leta . K 21.—

za 1 mesec . K 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Dr. Korošec odstopil.

V soboto dopoldne so se zbrali na sejo vsi poslanci slovenske in hrvatske Ljudske stranke. Na seji se je sestavil klub Ljudske stranke in je bil za načelnika soglasno izvoljen dr. Korošec. Za podpredsednika sta izvoljena Hrvata Stjepan Bazić in dr. Mandić; tajnika sta dr. Rebac (Hrvat) in dr. Gosar (Slovenec).

Na isti seji je bilo sklenjeno, naj dr. Korošec izstopi iz vlade. Zakaj je bil izvršen ta sklep, se najbolje vidi iz pisma, s katerim je dr. Korošec dr. Vesniču naznanil svoj odstop. Pismo dr. Korošca se glasi:

»Parlamentarni klub, sestavljen iz poslancev Slovenske in Hrvatske ljudske

stranke, ne priznava zakonite veljavnosti začasnega poslovnika za ustavotvorno skupščino, katerega je vlada objavila v »Službenih Novinah« št. 275 od 10. decembra 1920, ker ni bil predložen v smislu člena 121 volivnega zakona za ustavotvorno skupščino, ki predpisuje, da se mora poslovnik predložiti sporazumno s parlamentarnim odborom za volivni zakon. Ker omenjeni parlamentarni klub v obče ne more odobriti predpisov zadevnega poslovnika in ker misli, da je potrebna demisijska celokupne vlade, da se razjasni sedanjí položaj, Vas prosim, g. predsednik, da sprejmete mojo demisijsko kot minister saobračaja. — Dr. Korošec.«

Konstituenta otvorjena.

Prva seja konstituante potekla mirno.

LDU Belgrad, 12. decembra. (ZNU.) Danes na dan otvoritve ustavodajne skupščine so bile belgrajske ulice okrašene z jugoslovanskimi in narodnimi zastavami. Pred poslopjem konstituante se je celo uro pred otvoritvijo seje nabralo mnogo brojno občinstvo, ki se je razdelilo na dva dela, tako da je tvorilo špalir, skozi katerega so šli ministri in za njimi poslanci v manjših skupinah v poslopje konstituante.

LDU Belgrad, 12. decembra. (ZNU.) I. seja ustavodajne skupščine se je začela ob desetih. Vse lože so bile prenapolnjene, v novinarskih ložah pa je bila prava gneča. V dvorani so bila poslanska mesta večinoma zasedena. Skrajno levo so zasedli komunisti, ki so okrasili svoje prsi z rdečimi kokardami. Poleg njih so sedeli poslanci zemljoradniške in seljaške stranke, dalje v sredini na enem krilu levice in na enem krilu desnice pa so zavzeli mesto demokratije, potem pa radikalci, dočim so skrajno desno okupirali socialisti in Jugoslovanski klub, ker niso imeli mesta na levi. Za radikalci je sedelo sedem poslancev bosanskih težakov. Muslimanska stranka je zavzela mesta v sredini za demokrate. Med demokrate in seljake so sedeli republikanci.

Od prisotnih poslancev je prvi izpregovoril dr. Milan Rojc: Gospoda poslanci! Po predpisu poslovnika se mora izvoliti začasni predsednik po starosti. Dovoljujem si predlagati gg. poslancem g. Nikolaja Pašića za začasnega predsednika. (Burni živiklici in ploskanje.)

Nikola Pašić: Gospodje poslanci! Zahvaljujoč se Vašemu zaupanju in Bogu, ko zdvzamem to značilno mesto, Vas prosim, da mi dovolite, da pri tej priliki izpregovorim nekoliko besed. Gospoda poslanci! V

zgodovini našega troimenskega naroda ni bilo značilnejšega in večjega zgodovinskega momenta, kakor je ta, v katerem se nahajamo sedaj. Naš narod je po svojih poslancih pozvan, da utrdi temelje naše bodoče države in da zavaruje vsa politična in državljanska prava, prava našega troimenskega naroda brez razlike na vse državljane, ki živijo v naši domovini. Naša mila domovina je dolgo živela vključena v druge države, služila je tudi gospodi in delala za tuje narode. Sedaj je, hvala Bogu, preliti krvi in pomoči naših zaveznikov osvobodjena ter zedinjena. (Burno ploskanje in živiklici.) Usoda naše bodoče države in našega naroda je postavljena v Vaše roke. Ako jo bomo vodili umno in po izkušnjah zgodovine, bomo mogli najti pot našega napredka in razvitka, pot, ki nas bo hitro dovedla v vrsto najnaprednejših narodov, ki bo brzo ustvarila svobodo in blagostanje v našem narodu. To delo je dosti težko, ako pa bo dobra volja pri nas vseh, da ustvarimo osnovo, ki bo nudila možnost razvitka vseh naših sodržavljancev, potem bomo ta posel lahko izvršili, ako nas bo vodila blagost in izkušnja, ako bomo strpljivi in složni z vsemi našimi brati. Gospodje poslanci! Mislim, da bo naš troimeni narod, ki je toliko pretrpel, porabil ta moment, ko je usoda v njegovih rokah, da bomo ustvarili napredno in svobodno državo, državo, ki bo popolnoma zadovoljevala naš narod in vse napredne narode, ki bo zadovoljila naše zaveznike in da bomo vili strah onim, ki mislijo, da nas bodo razkrojili. (Ploskanje.) V tem imenu želim konstituantisrečno delo in slavo. Po poslovniku je treba, da izberete štiri tajnike. (Čujejo se glasovi: Kandidirajte jih vi!) Prosim Vas, da poslušate njih

imena. Jaz vseh niti ne poznam, prosil pa sem poslance, da mi navedejo imena onih naših drugov, ki so najmlajši med nami. Imenujem gospode Nikola Perića, dr. Svetoslava Mijatovića, Borislava Štebljanina in Vladimira Pušenjaka. (Izvoljeni tajniki zavzamejo takoj svoja mesta.) Gospodje poslanci! Po členu 1. začasnega poslovnika prosim gg. poslance, da oni, ki imajo svoja pooblastila, izročijo ta pooblastila predsedništvu. Potrudil sem se tudi, da sem dobil izpisek, ki je predpisan. Ko bodo gg. poslanci izročili svoja pooblastila in ko bom videl, koliko jih je prišlo, bom odredil prihodnjo sejo za jutri ob šestnajstih. Prosim gg. poslance, ki imajo pooblastila, da jih izročijo predsedništvu. (Poslanci izročijo predsedništvu svoja pooblastila.) Oni gg. poslanci, ki niso mogli izročiti pooblastil, naj jih izvolijo oddati tajnikom. Sedaj zaključim sejo in odrejam prihodnjo za jutri ob šestnajstih. Prosim gg. poslance, da pridejo vsi na sejo. (Burni živiklici.) (Poslanec Večeslav Vilder: Živela Jugoslavija! Poslanci komunistične stranke: Živela sovjetska republika!)

Seja, ki je potekla popolnoma mirno, je bila zaključena ob pol 11. uri dopoldne.

Po seji se je vršila svečana služba božja. Na jutrišnji seji se bode volil verifikacijski odsek.

KAJ BODO ZAHTEVALE RAZNE STRANKE.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU.) Za zemljoradniško stranko je izjavil Mihajlo Avramović predsedniku demokratskega kluba Ljubi Davidoviću, da je zemljoradniška stranka po svojem programu najbližja demokratski in da se bo v njegovi stranki storilo vse za izhod iz sedanjega položaja. V vlado pa stranka noče vstopiti.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU.) Narodni socialisti in socialni demokrati bodo za edinstvo države in bodo glasovali za večino členov vladnega ustavnega načrta. Narodni klub je za ustavno monarhijo, urejeno na federalistični podlagi.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU.) Tekom tedna bodo vse stranke določile svoje stališče napram vladnemu ustavnemu načrtu. Za sedaj je znano, da je skoro večina članov radikalnega in demokratskega kluba za ustavni načrt, ki ga je sestavila vlada dr. Vesnića. Jugoslovanski klub je proti temu načrtu in zahteva pokrajinsko avtonomijo, predvsem za Slovenijo.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU.) Jugoslovanska muslimanska organizacija se je izjavila za ustavno monarhijo, vendar pa še ni določila svojega stališča glede pokrajinske avtonomije.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU.) Komunisti bodo branili edinstvo države, vendar pa bodo nastopili za sovjetsko ustavo.

Iz svobodomiselne Česke.

Zanimiv shod ljudske stranke na Češkem. V Rožnovi so razen dveh vsi učitelji odpadli od katoliške vere. Otrokom so prepovedali moliti, pozdravljati s »Hvaljen Jezus«, nagovarjali jih k odpadu od vere, silijo otroke na brezverske shode, po njih pošiljajo staršem brezverske časopise. Krščanski starši proti tem vzgojiteljem, ki jih država z ljudskim denarjem predobro plačuje, odločno nastopajo. Zato so se ti učitelji v Rožnovi zbal napovedanega shoda kršč. socialne ljudske stranke in oglašene ga govornika dr. Krachowskyja. Vozilem in pristašem stranke so poslali grozilna pisma, v katerih so napovedali boj po ruskem načinu. Podpisal je »legijonar«. Mobilizirali so torej legionarje in sklenili, da dr. Krachowsky nikakor ne sme govoriti na shodu; dvorano, kjer je bil napovedan shod, pa so si vzeli oni za ples. Ljudska stranka je največ o vzgoji otrok, opozicija ga je pa pozvala, naj govori raje o Beli gori in o jezuitih. Dr. Krachowsky jih je nato nasprotno osmešil in jim dokazal, da ne poznajo zgodovine, ena izmed žen pa jim je brala levite radi vzgoje otrok.

Učiteljem organistom je prepovedal okrajni šolski svet v Češkem Brodu opravljati službo organista. Do konca šolskega leta 1920/21 morajo prenehati s to »postransko službo«.

Pravni položaj katoliške Cerkve v češkoslovaški republiki je poučen. Odpadniki in brezverski socialisti so se polastili že več cerkva in župnišč, večinoma z nasiljem in vlomom ter izgonom duhovnika. A nihče teh ropov še ni kaznoval. Nekaj slučajev že pol leta vladni organi preiskujejo, a rešitve ni. Pritožbe duhovnikov in verskih občin pošiljajo uradi drug drugemu, vsak okrajni glavar zavzame drugačno stališče, le jasnega zakona proti roparjem se nobeden ne posluži. Nasprotno po-

LISTEK.

Skrat:

Miklavž in Matjaž.

Kdo se ne spominja svoje mladosti, onih veselih decembrovih dni, ko je v vsej preprostosti in naivnosti, s srečo v srečo in na licu, pričakoval škofa Miklavža in njegovih daril?! Kdo ne čuti še sedaj mali odmev one mladostne sreče, kadar posluša otročje razgovore o tem čudnem svetniku, ki v noči med petim in šestim grudnom priplava z nebeških višav hvalit pridno in grajat zlobno deco? Mehko postane človeku pri sreči, ko vidi sebe v daljni preteklosti ravno takega otroka, kot jih je sto in sto, ki skačejo, se vesele in žlobudrajo zdaj krog njega:

— Miklavž, ata, Miklavž, stric, miklavževka!

Vsak je nastavljal Miklavžu, vsak je izkušal biti priden vsaj nekaj dni pred to skrivnostno nočjo. Če je bil neubogljiv, se je vsaj te dni zatajil in storil, kar mu je velel o'č ali ga prosila mati. Če je lagal, je vsaj pred Miklavžem govoril kolikor mogoče objektivno, in če je uzmal materi sladkor in krajcar iz omare, se je vsaj za te dni odrekel nepoštenemu priboljšku. Sveti Miklavž hoče pridnih otrok in ker je dober in blagega srca, odpusti tudi starim grešnikom, četudi so še sveži ne-

izpreobrnjeni. Kaj vse fantazira otročja pamet one dni. Sto in sto misli se otrokom vrti po glavi, tisoč želj se jim poraja v srečo:

»Miklavž bo prišel in bo prinesel: meni bonbonov, tebi igrač, njemu obutve, revnim obleko, sestrici punčko, bratu konja... železnico, in kaj in kaj še vse, sam Bog ve in dobri sveti Miklavž.

Na ta sveti večer zlezejo na kmetih na okna škornji in klobuki, jerbasi in predpasniki prenoče na mizi, le da bo imel kam dejati svoja darila, ko pride, ko priplava v koro angelov sveti Miklavž.

Oh, zakaj se vsi svetniki ne pišejo za Miklavža in zakaj se praznik vseh svetnikov ne imenuje praznik »vseh Miklavžev«. To bi bilo prijetno, nebeško lepo za naše otroke, če bi bilo v letu tristošestdeset Miklavžev. A tudi eden je dober, samo da je. Otroci imajo v tem zagonetnem prazniku prvi življenjski dogodek, okrog katerega gledajo leta in leta s svojo nepokvarjeno domišljijo.

»Prišel bo Miklavž, Miklavž bo prišel... Nocoj pride, ne! Nocoj še ne! Še danes gremo spat, pa še jutri in še enkrat... pa bo prišel, priplaval sveti Miklavž. In prinesel bo iz nebes stvari, kakor si jih želimo in kolikor si jih želimo... Pa bo prinesel tudi palico, brezovo šibo bo prinesel, dolgo, s pisanim papirjem ozaljšano... Pa mamica je dobra, ata pride samo h kosilu domov... pa ne bo tepla šiba Miklavževa, kajnedane, teta?«

In nešteto takih misli, izrečenih in neizrečenih, nam je mrgolelo po glavi tedaj, ko smo bili mladi, v onih lepih dneh.

Tudi v drugih krajih imajo tke dobrotnike malih otrok. Na Francoskem pride Miklavž šele o Božiču, ker ima dolgo pot od nas do tja. Imenujejo ga »le Bonhomme Noel« (Božič, dobri možje). Pa kaj to de, če se tudi ne imenuje Miklavž, samo da kaj prinese.

S Francoskega krene Miklavž v Italijo, kamor dospo šele za svete Tri Kralje. Med potjo pa se preobleče in se prikaže otrokom v podobi stare žene, ki ji pravijo »Befana« (Epiphania). Prihaja v noč med petim in šestim januarjem skozi dimnik, kakor so mi pripovedovali italijanski otroci, in pušča svoje darove na kaminu.

Povsodi se otroci vesele tega dneva, pa naj nosi darila Miklavž, Bonhomme Noel ali Befana.

Toda strah in groza! Vsa ta imena imajo na sebi nekaj klerikalnega, nekaj, kar je v zvezi s cerkvijo in njenimi prazniki. Miklavž je bil škof, Noel pomeni Božič in Befana je ljudska beseda za epifanijo, to je razglašanje Gospodovo.

Res, povsodi, kamor se človek vtakne, kamor pomoli svoj nos, povsodi črno nazadnjaštvo, srednjeveško mračnijaštvo, prokleti klerikalizem. Ni torej čudno, da je neko društvo v Ljubljani iz samega strahu pred »klerikalizmom« zaprlo Miklavžu pot in vpeljalo Matjažev večer. Kdo bi danes v prosvetljeni

dobi verižnikov, poštnih tatov in kontrabandarjev še mogel trpeti običaje, ki spominjajo na krščanstvo?! Če že človek prenese kaplanski talar in bired, naj bo! A Miklavžovo albo in mitro videti in gledati, to je za ljubljanskega svobodomiselnega preveč, prehudo, naravnost nemogoče.

Miklavževa mitra nas izziva, tepe po naši »kulturi«, se roga našemu »napredku«, smeši naš »demokratizem«. Sploh! Boj Miklavžu, ki je bil klerikalec! Ta običaj je starinski, cerkven, kratkomočno diši po samem papežu. Groza in strah in krepki »zdravo!«

Neko ljubljansko društvo je torej dalo Miklavžu slovo in vpeljalo narodnega junaka Kralja Matjaža, češ, da Matjaž ni bil klerikalec in bi to praznovanje manj škodilo jugoslovanski narodnostni zavesti, pač pa nne go dvignilo zanimanje za slovensko junakaško pesem. To pa le radi tega, ker je bil Miklavž klerikalec, škof, Matjaž pa ne. Ne vem dosti, eno pa prav gotovo, da v moderni Franciji nikomur ne bi padlo v glavo, postaviti mesto »Božiča« Rolanda ali Karla Velikega in socialistična Italija pusti tudi svojo Befano pri miru.

Res je, da Italijani nimajo ne pravih, ne narodno-slovesnih junakov, pa bi lahko vendar vpeljali mesto klerikalne Befane kakega svetega Garibaldija, Mazzinija ali celo svetega D'Annunzia. Le pri nas je mogoča taka protiklerikalna remedura, taka budalost, ki karakterizira šovinizem, zagrizenost in pa votlost

šiljajo žandarje in oborožene Sokole k preganjam duhovnikom, da jim odvzamejo uradne knjige, ki jih izroče nasilnim odpadnikom. — Kakšen bo konec, če bo to dalje trajalo?

POGAJANJA ZA NOVO VLADO.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU) Demokratska stranka je sklenila, da prevzame iniciativo in se začne pogajati z radikalno stranko radi skupnega dela v konstituantu. Načelnika obeh strank gg. Pašić in Davidović sta se dolgo razgovarjala o notranjem in zunanjem položaju, v katerem se nahaja država. Razgovori se bodo nadaljevali in bosta oba kluba obveščena o situaciji. Razgovori bodo trajali najbrže dalje časa. Pri demokratih, kakor tudi pri radikalnih vlada prepričanje, da zahtevajo interesi države sestavo močne vlade, ki bo mogla v konstituenti hitro izvesti ustavo in osnovne zakone za uredbo države.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU) G. Pašić je naznanil radikalnemu klubu, da je imel sestanek z g. Davidovićem, s katerim je razpravljal o skupnem delu v konstituenti. G. Pašić je izjavil, da sta oba konstatirala resnost položaja in potrebo skupnega dela. On bi predsedstvo nove vlade težko sprejel, toda ako zahtevajo to interesi države, bi pristal tudi na to, ako bi se najprej sprejel in utrdil program dela ter skupne vlade. Ako se najde na tej in na oni strani dobra volja, bo program gotov v nekaj urah. Nato je g. Pašić obširno razkladal svoje misli o položaju v državi, nakar se je razvilo razpravljanje, katerega se je udeleževalo več poslancev. Večina govornikov je bilo za skupno delo z demokrati.

LDU Belgrad, 12. dec. (ZNU) V demokratskem klubu je poročal njegov predsednik Ljuba Davidović o svojem sestanku z Nikolo Pašićem. Davidović je izjavil, da je Pašić za skupno delo v ustavotvorni skupščini, ker je položaj zelo resen. Medtem pa Pašić še nima vseh elementov za sklep sporazuma in se bo o tem še posvetoval s svojim klubom. Nato se je razpravljalo tudi o zunanjem položaju ter je minister Milorad Drašković kot član ministrskega odbora za zunanje stvari poročal o zunanjem položaju ter o odnosih s sosednjimi državami.

Politične novice.

+ Za poverjenika pravosodja je bil imenovan od osrednje vlade dr. Ravničar, ki je doslej bil poverjenik za soc. skrbstvo. — Poverjenik za soc. skrbstvo je postal Adolf Ribnikar, ki pa svojega mesta doslej še ni nastopil. — Liberalci hočejo za deželnega predsednika napraviti dr. Kramerja.

+ Čemu to? Belgrajska mestna občina je dovolila 50.000 dinarjev, da poslanec konstituante priredi banket. Ne glede na to, da bi bila belgrajska občina ta denar mnogo koristneje porabila za svoje rezeve, sta konstituanta in banket malo zdušljiva pojma. Vrh tega so nam politični banketi po rapalski večerji močno obležali v želodcu...

+ Mar je še premalo krvi prelite? Kakor piše »Krasnajijska Gazeta«, namerava boljševiška vlada do konca svedčana leta 1921 postaviti na bojno polje 90 divizij, ki bodo odkorakale proti Evropi in isti čas proti Indiji. V ta namen najema dobrovoljce na Kitajskem. Moskovska »Pravda« pa piše celo: »Prekoračiti moramo poljski zid, da bomo pomagali našim nemškim bratom in skupaj z njimi prodirali proti Adriji in Renu. —

vseh cerkvenih nasprotnikov, med njimi tudi Sokolov.

Nekaj strašnega mora biti za naše »naprednike« ta klerikalni baybav, ki se skriva celo pod Miklavževu albo in čepi skrit pod papirnato mitro. Če bi se jaz tako bal cerkve in škola, bi jo ubral, ako bi moral iti s Poljske ceste na Mestni trg, čez Studentovsko ulico na Grad do Grubarjevega kanala, potem čez Prule ob Ljubljani pod Trančo! In prav gotovo! Poti mimo cerkve sv. Miklavža ne bi držal, to bi bilo nevarno, ne samo za moje živce, ampak tudi za napredno razpoloženje mojega duha.

Ta preuredba Miklavževega večera bo prav gotovo imela silno ugoden vpliv na slovensko »napredno« kulturo, na razvoj sokolstva in celo na prihodnje volitve. Mogoče bo to pripomoglo celo k temu, da JDS pri prihodnjih volitvah dobi par mandatov več. Sveti Miklavž ji jih ni prinesel, mogoče ji jih bo pa Kralj Matjaž, ki pa je bil, kakor je znano iz zgodovine, tudi »klerikalec« in še Madžar po vrhu.

Kaj pa sedaj, Sokoli?

Ne moremo reči, da bi bili Srbi bigoten narod, vendar je mnogim srbskim družinam ravno sveti Nikola največji obiteljski praznik (slava). Mislim torej, da z Matjažem hočejo »napredna« društva uganjati separatizem, ker mu ne priznavajo imena, ki je skupno celemu jugoslovanskemu narodu. Pa kaj, separatizem se voha samo na klerikale in na Miklavžu. — Groza in strah in — kreпки »nazdar!«

Poljska vlada se je obrnila — tako ve povedati »Münchener Augsb. Abendzigt« — na nemško vlado in jo prosila vojne pomoči proti boljševikom. Boljševikom se torej še vedno zdi, da je še vse premalo človeške krvi preteklo. Koliko taka in enaka poročila odgovarjajo resnici, se ne da natanko kontrolirati, ali toliko se pa le lahko reče, da so boljševiki zmožni vsakega zločina, ko vedo, da gre tu za njih biti ali ne biti!

+ Ustava s ponarejenimi podpisil »Jutarnji List« poroča iz Belgrada, da sta na višini seji ministrskega sveta dne 10. t. m. ministra dr. Drinković in dr. Kovarčević izjavila, da nista podpisala načrta ustave in da sta njuna podpisa ponarejena. S predloženim načrtom da se sploh ne strinjata in da ga ne bosta podpisala. Potemtakem nosi torej ustavni načrt, ki so ga objavile »Službene Novine«, potvorenjene podpise! To mu tudi pristojno.

+ Svoboda v boljševičem carstvu. »Berlingske Tidende« poroča iz Helsingfors: Glasom sovjetskih listov je sedaj v Rusiji 84 ujetniških taborov, v katerih je interniranih 89.000 prejšnjih uradnikov, častnikov, policijskih uradnikov itd. Še pred letom dni je bilo samo 21 takih taborov s 16.000 jetniki.

+ »Prager Tagblatt« o položaju v Jugoslaviji. »Prager Tagblatt« priobčuje uvodnik o položaju v Jugoslaviji po volitvah. Tu pravi med drugim: »Ako bi Belgrad hotel Hrvatom oktroirati edinstveno državo in s tem izzvati njihov odpor, bi prišla v nevarnost jugoslovanska država sama. Zato se bo treba odločiti za kompromise in dalekosežno avtonomijo, pa naj bo to za gotove belgrajske kroge še tako težko. — Sadovi žrtev, ki so se doprinesle v Santa Margheriti za notranjo trdnost države v belgrajskem zmislu, utegnejo biti izgubljeni, ako bi se sedaj zakrivilo nasproti Hrvatom kake nepredvidnosti. V Belgradu si bodo morali dvakrat premisliti, kaj store. Hrvatje morajo dobiti pri novi ureditvi stvari v SHS mogočno besedo, ako naj ne pride do katastrofe. Zato se bo avtonomija posameznih dežel komaj dala zadržati.«

Dnevne novice.

— Kako se služijo milijoni. Českoslovaško poslanstvo na Dunaju ni imelo primernih prostorov ter se je jelo zanimati za Cumberlاندovo palačo v XIII. okraju. To je zvedel znani dunajski špekulant Sachsl. Hitro je kupil palačo in jo takoj nato prodal českoslovaškemu poslanstvu, pri čemer je zaslužil malenkost — šestih milijonov kron.

— Praške plemiške palače na prodaj. »Nar. Politika« poroča, da je večina praskih plemiških palač na prodaj. Češki plemiči vedo, da je prejšnjemu njihovem sijajnemu življenju po palačah končnoveljavno odklenalo. Sedaj bo moral tudi plemič plačevati težke davke in delati, ako bo hotel živeti. Zato prodajajo vse razkčne zgradbe, katerih vzdrževanje stane mnogo denarja, nesejo pa malo ali nič. Pač pa plemiči trdno drže svoja dobičkanosna industrijska podjetja in se z vsemi močmi upirajo zasegi.

— Veliko hidroelektrično podjetje v Bosni. Kakor poročajo iz Belgrada, se je osnoval sindikat za izrabo reke Rame v Bosni v električne svrhe. Računajo na 30.000 konjskih sil, tako da bi bilo to največje hidroelektrično podjetje v Jugoslaviji.

— Meščanska obleka za pravoslavno duhovščino. Arhierejski sabor srbskega patriarhata je sklenil, da smejo duhovniki, kadar niso v službi, nositi navadno meščansko obleko. Vendar mora imeti kroj obleke neko značilno obliko, po kateri je mogoče takoj spoznati, da je nosilec iste duhovnik.

— Nevaren tat pred deželnim sodiščem. Matevž Pečnik iz Horjula je bil že večkrat radi tatvine kaznovan. Dobil je 27. marca l. 1918 6 mesecev, 12. maja pa 4 mesece težke ječe. Ker je 9. januarja letos ukradel Franciški Rode na Vrzdencu blaga v vrednosti 275 kron in 3. septembra letos Ivanu Umeku v Ljubljani 2306 kron vredno kolo, je bil obsojen pri deželnem sodišču v Ljubljani na 15 mesecev težke ječe.

— Ker je odtrgal uradni pečat s kotla, v katerem je kuhali žganje, je obsodilo deželno sodišče v Ljubljani Ivana Palčiča z Vrhniko pri Starem trgu na 24 ur strogega zapor.

— Ukradeni panj. Janez Žibert in Janez Jenko iz Pivke sta 20. septembra pri Naklem vzela Josipu Kleindienstu panj. Pri deželnem sodnijski v Ljubljani sta zato dobila vsak 3 tedne težke ječe.

— Ker je vzel konja Ivanu Revnu v Mantovi na Vrhniko, je obsodilo deželno sodišče v Ljubljani Ivana Verbiča iz Velike Ligojne na 6 tednov težke ječe.

NAROČNINA NA »VEČERNI LIST«.

znaša za prihodnje leto 1921 do preklica 12 K na mesec, celoletno tedaj K 144. — V Ljubljani v upravi prejemanj stane »Večerni list« do preklica 10 kron mesečno.

Ljubljanske novice.

Ij V Rokodelskem domu bo danes zvečer ob 8. uri predaval dr. Kodre o obrtnem redu. Povabljeni so vsi člani naših organizacij, ki se zanimajo za obrtna vprašanja.

Ij Pevska vaja v kat. društvu rokodelskih pomočnikov bo ta teden izjemoma — mesto v torek — v sredo, ob pol osmi uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma.

Ij Umrl je včeraj gospod Rudolf Kramar, sobni slikar v Ljubljani, Škofja ulica št. 15, III. nadstr.

Ij Varnostne odredbe pri prireditvah v veliki dvorani hotela Uniona. Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je z odlokom z dne 3. dec. 1920, št. 1499/I/Preds. odredilo na podlagi § 7 cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, se iz ozirov na varnost oseb, ki obiskujejo prireditve v veliki dvorani hotela Union, odreja: 1. Vsa izhodišča iz velike dvorane in iz galerije morajo biti pri vseh prireditvah odprta, tako da se pride skozi ista brez ovire na prosto. 2. Vrata na levo v stopnišču pred veliko dvorano ne smejo imeti ključavnico-samozapiralnik. 3. Pri vseh izhodiščih morajo greti luči za silo. 4. Soba, skozi katero gre glavni izhod iz velike dvorane, se ne sme uporabljati za garderobo; za garderobo naj se porabi prostor na levo in veranda na desno velike dvorane, v kolikor ti prostori ne spadajo k hodnikom. Na hodnikih in v stopnišču se ne sme postaviti nikakršnih stvari. 5. Pri koncertih in prireditvah, ki se ne vršijo ob pogrnjenih mizah, je strogo prepovedano kaditi v veliki dvorani, na galeriji in na stopnišču. Istotako je zabranjeno kaditi v garderobah. Tozadevni napisi morajo biti nabit na vseh teh prostorih in tudi z a odrom. Pri vseh prireditvah v veliki dvorani morata biti za odrom v službi dva ognjegešca. Tam se mora nahajati tudi monter, oz. strežnik električne razsvetljave. Za točno izvedbo teh predpisov je odgovoren v prvi vrsti ravnatelj hotela Union.

NAŠA ZVEZA Z GRŠKO.

LDU Belgrad, 11. dec. (ZNU) »Politika« piše v uvodniku z naslovom: »Naša zveza z Grško«. Zvezni odnosi napram Grški so imeli v glavnem toliko vrednosti, kolikor so bili zajamčeni z osebnimi garancijami. Te osebne garancije je grški narod sedaj zavrgel. Ostale so samo stvarne garancije: skupni interesi. Leta 1915 so obstajali skupni interesi Srbije, Grčije in Bolgarske, pa so vendar prevladali osebni interesi Avstro-Ogrske in Nemčije, ki sta imeli v Radoslavovu, Ferdinandu, Gouloukisu in Konstantinu svoje prijatelje. Danes je naš narod vezan samo na eno pogodbo, o kateri čuti, da je druga stranka ne bo, ali vsaj, da je morda ne bo izvršila. Po volji grškega naroda se je zveza skrčila samo na stvarne garancije. Skržimo jo tudi mi na iste! Za to politiko je v prvi vrsti potrebno, da se zbrisajo naši podpisi s pogodbe z Grčijo in da se vrnemo k njej šele tedaj, ko se bodo na upravo v Grčiji vrnili oni ljudje, s katerimi smo jo napravili in v katere ima naš narod zaupanje.

MUSLIMANI — MONARHISTI.

LDU Belgrad, 11. dec. (ZNU) G. Hrasnica je izjavil sotrudniku »Tribune«: 1. Jugoslovanska muslimanska organizacija se ne bo razdelila v dve frakciji, kakor so pisali belgrajski listi. 2. Po svojem programu ostanejo zvesti monarhiji in v konstituenti se bodo izjavili za monarhijo. 3. Organizacija stoji na stališču državnega edinstva. 4. Dementira vesti belgrajskih listov, da so bili poslanci njihove skupine na sestanku z Radičem, s katerim nimajo nobenih zvez. — Konstituiral se je njihov klub ter je bil izvoljen za predsednika g. Maglaj, za podpredsednika pa Hrasnica in dr. Karamehmedović.

LJUDSKEGA ŠTETJA NE BO.

LDU Belgrad, 11. dec. (ZNU) Šetje vsega prebivalstva, živine in poslopij v Jugoslaviji se ne bo moglo vršiti 1. januarja, kakor je bilo nameravano.

KOMUNISTIČNO GIBANJE NA ČEŠKEM — PONEHAVA.

LDU Praga, 11. dec. (ČTU) Poizkusi praškega komunističnega vodstva, uprizoriti splošno stavko, so imeli le malo uspeha. Stavkati so pričeli samo na nekaterih krajih v nekaterih mestih, kjer so zlasti nemški komunisti zahtevali stavko. Glede praškega Ljudskega doma se bo menda dosegel kompromis. Na vabilo zaupnikov kovinarjev so se sestali danes poslanski klubi desnice in leve in so sklenili, da se vprašanje sopesosti Ljudskega doma reši jutri na skupni konferenci s predstojništvom strokovnih organizacij.

LDU Praga, 11. dec. (ČTU) Po komunistih proglašena splošna stavka se je docela izjalovila. Vse zapadno-češko premogovno ozemlje je popolnoma mirno. Obratovanje je povsodi normalno.

POLJSKE ZADEVE.

LDU Varšava, 10. dec. (Orient) Včeraj je bila v Tczewu slavnostna otvoritev prve poljske mornariške šole v prisotnosti admirala Poremskega in Borowskega ter članov mornariške misije angleške.

LDU Varšava, 10. dec. (Orient) Vlada bo po svoji rekonstrukciji predložila deželnemu zboru svoj program. Sedaj razmotriva ministrski svet program, zlasti glede gospodarskega vprašanja.

LDU Kovno, 10. dec. (Orient) Zastopniki najznamenitejših parlamentarnih strank so odpotovali iz Kovna v Varšavo. Delegacija bo s poljsko vlado uvedla pogajanja glede poljsko-litvanskega spora. Deželni zbor v Kovnu baje hoče odkloniti ljudsko glasovanje za vilnsko ozemlje. Govori se, da so politiki v Kovnu pripravljeni, razmotrivati o možnosti zveze med Litvansko in Poljsko s pogojem, da bi bila Vilna glavno mesto litvanske države.

LDU Riga, 10. dec. (Orient) Predsednik Domsbski je v razgovoru z dopisnikom lista »Rigasche Rundschau« izjavil, da je preverjen, da bo mir kmalu sklenjen. Na vprašanje, ali bi bila mogoča poljsko-ruska vojna spomladi, je predsednik Domsbski odgovoril, da za take domneve ni nobene podlage; po njegovem mnenju se vojaške operacije ne bodo pričele iznova. — Po dolgi konferenci Domsbskega in Joffea so prišla pogajanja v definitivno fazo. Komisije bodo delo, ki določa načela mirovne pogodbe, končale bržkone pred božičnimi prazniki. Končni podpis se bo mogel izvršiti proti koncu januarja.

Ljubljanska porota.

Porotnemu senatu predseduje danes g. nadsvetnik Žebre, obtožbe zastopa g. državni pravdnik dr. Modic. Razpisane so za danes tri razprave: prvi je Hektor Travaglio iz Bonbane v Istri, dalje se bosta danes zagovarjala še Jože Novak, ki je ropal kot vojak na Koroškem in je bil po nagi sodbi zato obsojen na smrt, a ga je njegov poveljnik pomilostil in odredil, da bi ga sodilo redno vojaško sodišče, ker je bil medtem odpuščen iz aktivne vojaške službe, je prišel danes pred sodbo ljubljanske porote. Končno se bo danes zagovarjal tudi tat iz navade Ivan Pavlič, kateri je okradel več strank.

Tat, ki je zakopal zlatino.

Zasebni uradnik Hektor Travaglio iz Barbana v Istri je prišel meseca februarja letos iz Pulja v Ljubljano, kjer je stanoval pri Avgustu Nakičevu na Kongresnem trgu št. 5. Pri Nakičevu je stanovala tudi njena sestra Neža Bežkova. Ko je prišla Nežka Bežkova 8. oktobra 1920 ob pol 5. uri popoldne domov, je precej zapazila, da je v prvi sobi odtrgana od omare ključavnica in da je bilo vlomljeno v njo; tudi v drugi sobi je zapazila, da je odprt kovčeg Nakičeve, ki je bil vedno zaklenjen s ključem, kateri se je nahajal v omari, v katero je bilo vlomljeno. Obema sestrama je bilo ukradeno zlatnine in denarja v vrednosti 7248 kron. Travaglio je priznal že na policiji, da je izvedel tatvino in da je nekaj zlatnine zakopal v Tivoliju; zlati in srebrni denar je drugi dan zopet izkopal in ga prodal v kavarni Zvezda neznane trgovcu za 1200 kron, drugo zlatnino je pa policija v Tivoliju našla in izklopala. Travaglio, katerega je zagovarjal g. dr. Grablovic, je prostodušno priznal, da je veržil in da je kradel. Svoje dejanje je olepšaval, češ da si je hotel samo pomagati.

Porotniki so glede na Hektorja Travaglio stavljeno vprašanje potrdili soglasno, na kar je predsednik g. Žebre razglasil sodbo, s katero je bil Travaglio obsojen na 1 leto težke ječe. Travaglio je izjavil, da sprejme kazen.

Na to je otvoril g. nadsvetnik Žebre razpravo proti Ivanu Pavliču, katerega je zagovarjal g. dr. Josip Sajovic. Zadeva je taka-le:

Tat iz navade

je l. 1884. v Kosezah rojeni samski krojač Ivan Pavlič, kateri je bil že sedemkrat zaradi tatvine kaznovan. V noči na 1. julija 1920 je bilo vlomljeno v vilo Josipa Keržmanca v Mekinjah in odneseno blaga v vrednosti 2026 kron. Pavliča so prijeli orožniki, toda jim je ušel. Ko so ga zopet prijeli, je odkrito priznal, da je izvedel opisani vlom in povedal, da je mimogrede vlomil okno pri Francetu Grkmanu v Mekinjah in mu odnesel črni suknjič in hlače v vrednosti 1400 kron. V noči na 29. julija 1920 je Pavlič vlomil skozi kuhinjsko okno v vilo Kajtimir, katere lastnik je Josip Tribuč na Bledu. V Tribučevi vili je prebival dva dni in si pripravil blaga v vrednosti 378 kron, katero je tudi odnesel. Kar mimogrede je dne 30. avgusta 1920 skočil skozi okno vile »Zlatorog« in si prisvojil v škodo gospoda Cirila Peternela blaga v vrednosti 3770 kron.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.